

ŽIVOČÍCHY MALÝCH KARPÁT: VÝNIMOČNÉ, VZÁCNE, VÝZNAMNÉ

Mgr. Viliam Vongrej, Mgr. Silvia Halamičková

Rak riavový (*Austropotamobius torrentium*)

- Malé Karpaty predstavujú v súčasnosti jedinú potvrdenú oblasť výskytu na území Slovenska.
- Do r. 2000 bol známy iba z povodia Vydrice. Doteraz nájdený na 22 lokalitách (potokoch), väčšinou v južnej časti pohoria.
- Výskyt v čistých lesných potokoch, v letných mesiacoch čelí nedostatku vody.
- Druh európskeho významu. Jeden z predmetov ochrany v:
SKUEV0104 Homoľské Karpaty,
SKUEV0276 Kuchynská hornatina,
SKUEV0388 Vydrica

príklad biotopu raka riavového, Vydrica

Rak riečny (*Astacus astacus*)

- Bežnejší než rak riavový, avšak stále významný druh vodnej fauny Malých Karpát.
- Syntopický (= spoločný) výskyt s rakom riavovým len výnimočne (známy z minulosti v povodí Vydrice)

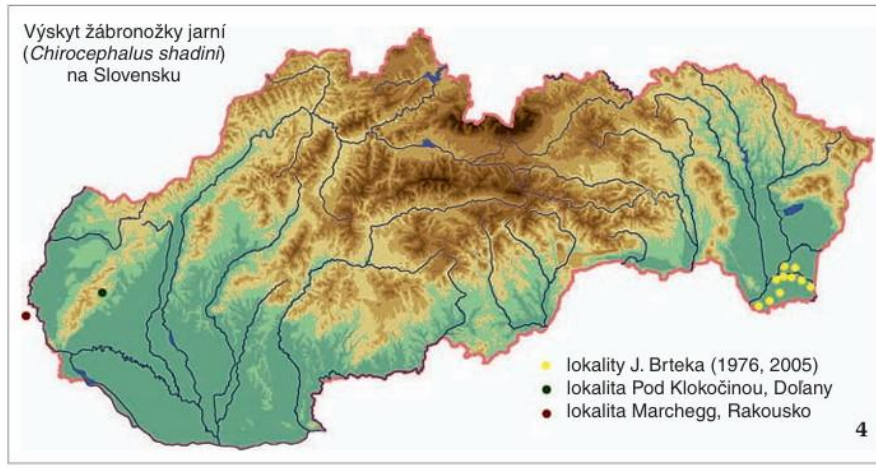
príklad biotopu raka riečneho, Rohožnícky potok

délka se může blížit ke 100 m. Mokřad byl po polomu odlesněn a tím plně osluněn, s bohatou vegetací sítiny (*Juncus* sp.). Z jiných druhů živočichů byly zjištěny početné snůšky i larvy skokana hnědého a desítky snůšek s. štíhlého, také zde byl hojný výskyt drobného zooplanktonu. Voda se v těchto místech drží většinou od zimy do konce jara nebo začátku léta, přibližně 4–6 měsíců. Geologické podloží je stejné jako v případě lokality Tri bresty.

Proč jsou nálezy tak významné?

Téměř všechny jarní druhy žábronožek České republiky a Slovenska jsou svým rozšířením vázány na nížiny. Některé druhy dokonce příznačně pro záplavové oblasti nebo nivy větších vodních toků – např.

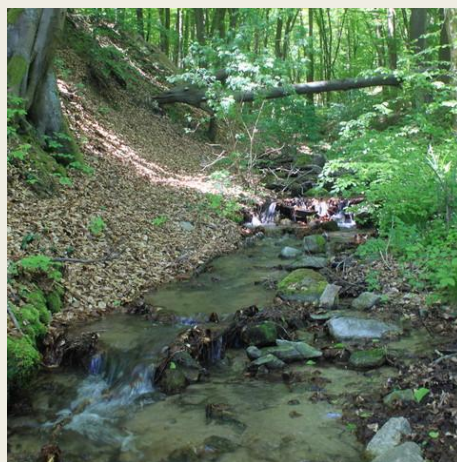
Zavadil V., Kautman J., Vongrej V.: Zajímavé nálezy žábronožek v Malých Karpatech, Živa 4/2020

Žiabronôžka *Chirocephalus shadini*

- Vzácnny druh v rámci Slovenska
- Ojedinelý potvrdený výskyt v Malých Karpatoch (od r. 2019), ináč známy doteraz z východného Slovenska
- Stojatá periodická voda v lokalite Klokočina nad obcou Doľany

biotop *Chirocephalus shadini*, Klokočina

Pásikavec veľký (*Cordulegaster heros*)

- Od r. 2002 nový druh pre Slovensko. Ťažisko súčasného výskytu leží na západnom Slovensku. V Malých Karpatoch je doteraz známy z 23 lokalít.
- Výskyt lariev v lesných čistých potokoch, v letných mesiacoch čelí nedostatku vody.
- Druh európskeho významu. Jeden z predmetov ochrany v:
SKUEV0104 Homoľské Karpaty,
SKUEV0267 Biele hory,
SKUEV0276 Kuchynská hornatina,
SKUEV0388 Vydrica,
SKUEV0967 Modransko-trňanské pustáky

príklad biotopu pásikavca veľkého, Jurský potok

Sága stepná (*Saga pedo*)

- Výskyt prevažne na území južného a západného Slovenska
- V CHKO Malé Karpaty a tesnej blízkosti doteraz známa zo 6 lokalít
- Biotop: xerothermné lúky a lesostepi

príklad biotopu ságy stepnej, Devínska Kobyla

Sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*)

- V rámci Slovenska predstavuje pohorie Malých Karpát významnú hniezdnú oblasť (dlhodobý odhad cca 10 – 15 /20/ hniezdných párov)
- Okrem hniezdenia na skalách sú známe aj prípady zahniezdenia v hniezdach iných vtákov (napr. orliaka morského)
- Druh európskeho významu. Jeden z predmetov ochrany v SKCHVU014 Malé Karpaty.

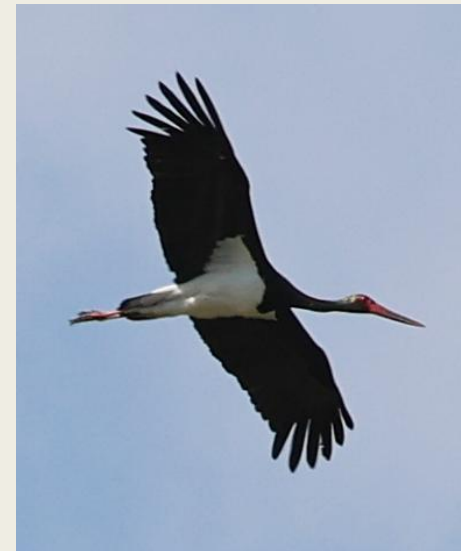

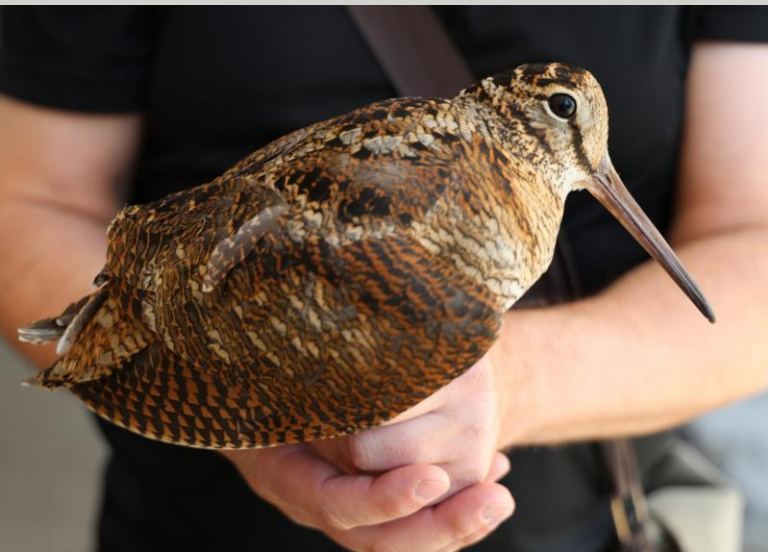
príklad biotopu sokola sťahovavého

Bocian čierny (*Ciconia nigra*)

- V súčasnosti pravidelný hniezdič v Malých Karpatoch, hniezdne lokality sa ale v čase menia. Populačný trend je stabilný.
- Z hľadiska ochrany prírody jeden z tzv. dáždňíkových druhov. Hniezdi zvyčajne v rozsiahlejších starších lesných porastoch.
- Druh európskeho významu. Jeden z predmetov ochrany v SKCHVU014 Malé Karpaty.

PRAKTICKÁ OCHRANA

Ochranné zóny hniezd

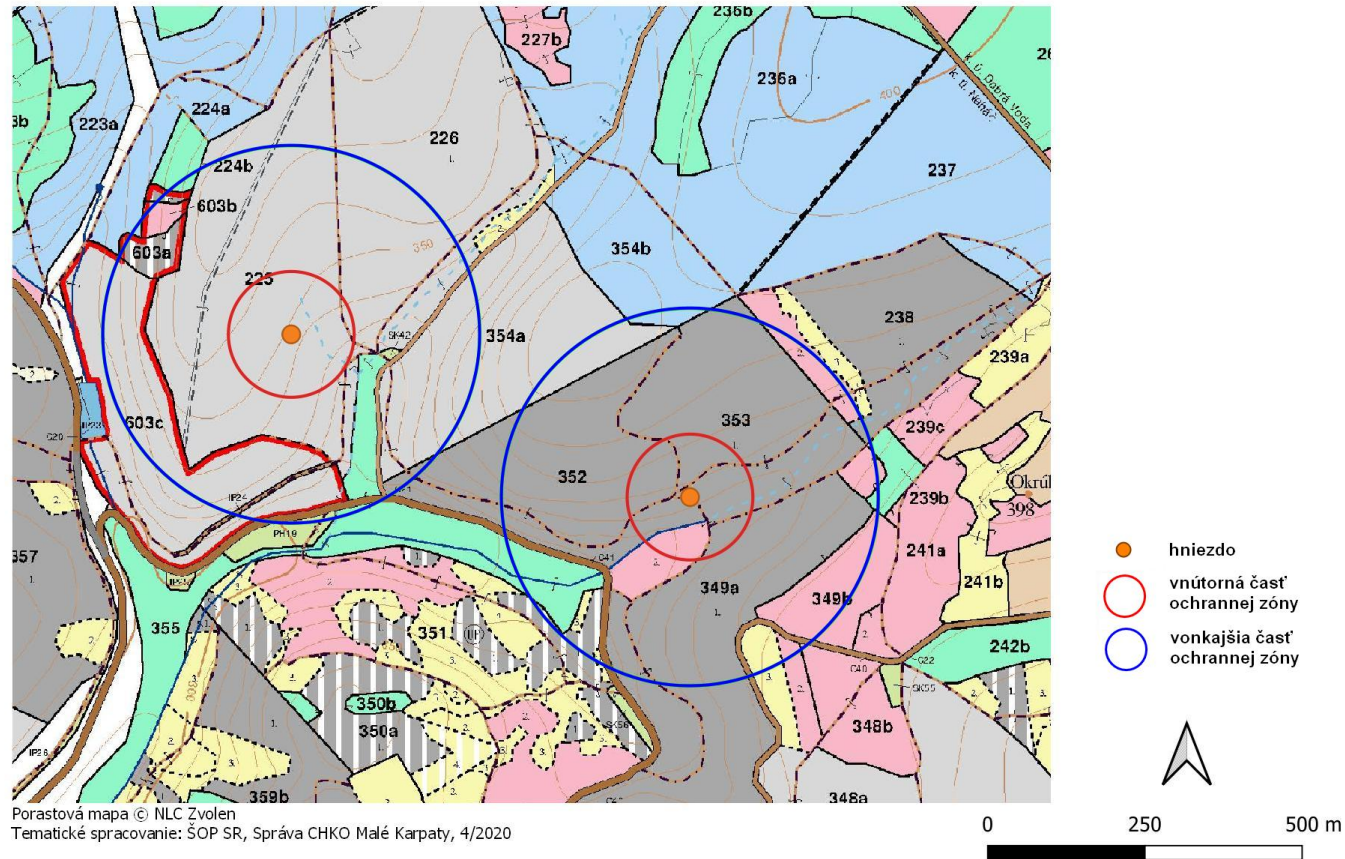
Zábrany pre obojživelníky počas jarných migrácií

Kosenie lúčnych a stepných biotopov

Pomoc hendikepovaným živočíchom

Ochranné zóny hniezd významných druhov vtákov

Návrh ochranných zón hniezd bociana čierneho - LC Dechtice
na podklade porastovej mapy

ochranné zóny v hniezdenej lokalite bociana čierneho, k. ú. Naháč

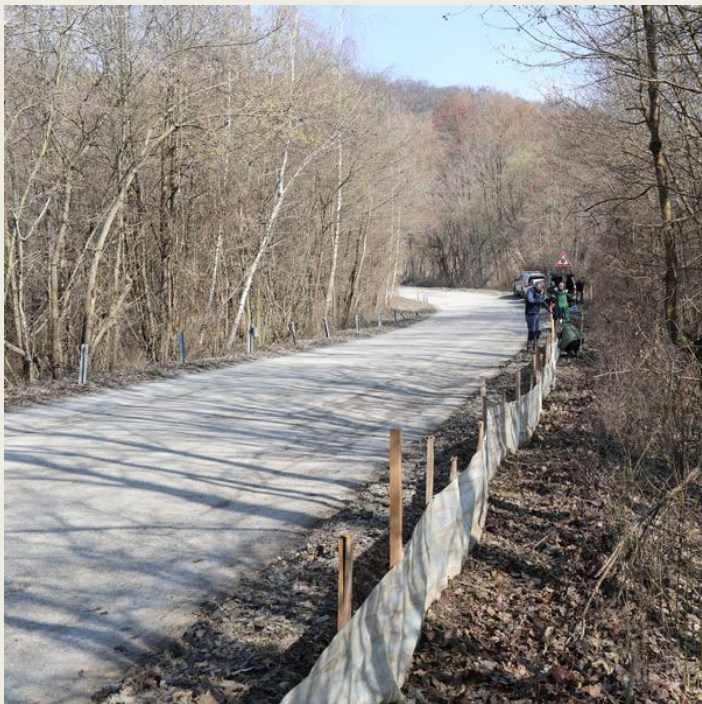
ZÁBRANY PRE OBOJŽIVELNÍKY POČAS JARNÝCH MIGRÁCIÍ

V území CHKO Malé Karpaty sa vyskytuje 10 – 12 druhov obojživelníkov. V období jarných migrácií na miesta rozmnožovania sú inštalované na niektorých kritických úsekoch cestných komunikácií dočasné zábrany. Počas tohto obdobia prebieha zároveň prenos zachytených jedincov (prevažne dobrovoľníci v rámci uzatvorenej dohody so ŠOP SR, prípadne pracovníci ŠOP SR).

Aktivity sú zamerané hlavne na pomoc ropuche bradavičnatej (*Bufo bufo*), lokálne sú významné aj iné druhy, napr. mlok bodkovaný (*Lissotriton vulgaris*) alebo skokan štíhly (*Rana dalmatina*).

Príklady inštalovaných zábran pre obojživelníky

Horné Orešany - Majdán

Horné Orešany - Majdán

Pezinok – Kučišdorfská dolina

KOSENIE LÚČNYCH A STEPŇÝCH BIOTOPOV

Častá spolupráca s dobrovoľníkmi.

Starostlivosť o nelesné biotopy je okrem rastlín významná aj pre živočíchy, napr. ságu stepnú.

Lokalita: Devínska Kobyla

POMOC HENDIKEPOVANÝM ŽIVOČÍCHOM

Spolupráca so záchrannými stanicami:

(býv.) Havran v Ratnovciach,
Návrat do divočiny v Borinke
Priatelja prírody v Brezovej pod Bradlom
Záchranná stanica a Ekocentrum Zázrivá
Záchranná stanica pri Správe CHKO Záhorie
... a iné

zranený orliak moršký (*Haliaeetus albicilla*)

zranená labuť veľká (*Cygnus olor*)

záchrana sovy lesnej (*Strix aluco*), k. ú. Dubová

ĎAKUJEME ZA
POZORNOST